



## Retningslinjer for tilskudd til tiltak i Leka utvalgte kulturlandskap 2026

Tilskudd til tiltak i utvalgte kulturlandskap (UKL) i jordbruket skal bidra til å sikre verdier knyttet til kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer og å sikre langsiktig skjøtsel og drift. Det kan også gis tilskudd til tiltak for næringsutvikling når dette stimulerer til utvikling eller bruk av verdiene i området.

Tilskudd gis med bakgrunn i [«Forskrift om tilskudd til tiltak i utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarv-områdene Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap»](#) og «Forvaltningsplan for Leka utvalgte kulturlandskap 2026-2035». Tiltak som innvilges støtte skal gagne området og være prioritert av samarbeidsgruppa<sup>1</sup> for området eller være prioritert i «Forvaltningsplan for Leka utvalgte kulturlandskap 2026-2035». For å konkretisere rammene for bruk av tilskuddsordningen skal det utarbeides retningslinjer. Leka kommune er forvaltningsmyndighet og tildeles årlig en tilskuddsramme fra Statsforvalteren. Utlysning av midler og krav til søknaden er regulert i forskriften. Det kan gis årlige tilskudd til drift og skjøtsel, og det kan gis tilskudd til engangstiltak og nødvendige investeringer.

### Forvaltningsmål

#### Landskapsskjøtsel:

- Drift på gårdsnære beiteareal prioriteres for å unngå gjengroing.
- Strandsonen og areal for øvrig skal være ryddet for skrot og søppel.
- Tilstrekkelig beitetrykk for å vedlikeholde utmarksarealene og rydding for å hindre ny gjengroing.

#### Biologisk mangfold:

- Skjøtsel av Herlaugshaugen og Våttviksletta som artsrik slåttemark, jf. A Lyngstad 2025.
- Hele Skeisnesset skal beites med forholdsvis hardt beitetrykk, men ikke så hardt at vegetasjonen tar skade.
- Restarealer og kantsonene langs vei skal være godt skjøttet for å fremme stedege leveområder for arter og gi gode leveområder for pollinerende insekter.
- Alle uønskede arter skal fjernes i størst mulig grad.

#### Kulturminner og kulturmiljø:

- Herlaugshaugen skal framstå med godt vedlikehold. Generell rydding og vedlikehold av gravhauger og rundt gravhauger.
- Bidra til å ta vare på bygg med kulturhistorisk verdi. Bygg knyttet til fiskerbonden er prioritert og bygg som kan utnyttes til ny næringsutvikling.
- Restaurering av steingarder, og andre gjenværende kulturminner er også prioritert
- Dokumentere og gjøre bedre kjent den immaterielle kulturarven

#### Ferdsl og friluftsliv:

- Fremme opplevelser og kunnskap som bidrar til å gi barn og unge og folk flest bedre grunnlag til å skape tilhørighet og identitet.
- Øke engasjementet for å få flere til å bidra med vedlikehold av området.
- Åpne arrangement med aktiviteter og opplevelser for besøkende.
- Godt vedlikehold av anlegg og tilrettelagte turstier. Deler av området skal være tilrettelagt med universell utforming og gi trygg tur for alle.

---

<sup>1</sup> Samarbeidsgruppa består av representanter for grunneiere, kommunen, statsforvalteren, fylkeskommunen og SNO.

### **Dokumentasjon av verdier:**

- Gjennomføre nødvendig kartlegging og dokumentasjon for å utføre god faglig forvaltning av kvalitetene i området.
- Det skal foretas tilleggskartlegging av kulturminner som inkluderer de samiske kulturminnene i området.

### **Andre næringsretta tiltak**

- Bruke natur- og kulturarvverdiene som ressurser for lokal næringsutvikling og annen verdiskaping. Dette kan være håndverk og småskala reiseliv.
- Sommerarbeid for ungdom innen landbruk, reiseliv og strandrydding for å bidra til rekruttering, miljøopplæring og økt lokalkunnskap.
- Utvikle Leka utvalgte kulturlandskap som del av Leka som bærekraftig reisemål.

### **Formidling:**

- Området skal ha god og helhetlig informasjon med informasjonsbokser og informasjonstavler som er godt vedlikeholdt.
- Utvikle og synliggjøre området i sammenheng med satsinger innen kunst, kultur og stedsutvikling f.eks. inn mot Kunstlandskap Midt og Nasjonaljubileet 2030.

### **Besøksforvaltning:**

- Utvikle besøksinformasjon på nettbaserte plattformer.
- Etablering av en lokal nettverksgruppe mellom alle aktører som har en rolle i området, enten som grunneiere, næringsdrivende, frivillige organisasjoner og forvaltning.

## **Søknad om tilskudd:**

Grunneiere, privatpersoner og organisasjoner kan søke om tilskudd. Søknad lages/sendes elektronisk i Altinn på adressa: <https://www.altinn.no/skjemaoversikt/landbruksdirektoratet/utvalgte-kulturlandskap-i-jordbruket/>

### **Krav til innhold i søknad om engangstilskudd/investeringstilskudd:**

- Plan for tiltaket
- Kart over hvor tiltaket skal gjennomføres
- Bilder, dagens tilstand og eventuelt historisk
- Tilstandsrapport ved søknad om bygninger
- Kostnadsoverslag
- Finansieringsplan
- Søknadsbeløp
- Forretningsplan ved søknad om næringstiltak
- Skriftlig tillatelse fra grunneier eller rettighetshaver om tiltaket ikke gjøres på egen eiendom.

Det oppfordres til å søke samfinansiering med andre tilskuddsordninger der det er mulig.

### **Obligatoriske vedlegg til søknad** skal fylles ut og lastes opp i Altinn sammen med søknaden:

- Vedlegg til [Søknad om drift/årlige tilskudd](#)
- Vedlegg til [Søknad om engangstiltak/investeringstiltak](#),

**Søknadsfrister engangstilskudd: 1. mai**

**Søknadsfrist årlige tilskudd: 1. mai med rapportering 1. november.**

## Oversikt over tiltak, vilkår og satser

Godtgjøring for egeninnsats *):	Sats
Person:	350 kr/time
Person med motorsag:	maks 550 kr/time
Person med traktor/maskin:	maks 900 kr/time
Person med spesialutstyr:	maks 1 000 kr/time
*) Satsene er lik det som benyttes i andre UKL-områder	<a href="#">Leiekjøringspriser fra Norsk Landbruk som veiledende, inntil maksbeløpet.</a>

Driftstilskudd/årlige tilskudd		
Tiltak	Vilkår	Sats
Slått av biologisk verdifulle arealer, slåttemark og kulturminner	Må slås minst en gang pr år. Graset må brukes til fôr. Kan kombineres med Regional miljøprogram, følger vilkår § 11.	Kr 300 pr daa (317 +300)
Slått av små teiger	Slått av små teiger opptil 3 daa. Graset må brukes til fôr	Kr 500 pr daa
Slått av veikanter	Formålet er å fremme artsrikdommen. Veikanter med potensiale for artsrikdom slås en gang pr sesong på seinsommeren etter blomstring.	I søknad oppgis areal og anslag på timeforbruk
Beiting av gårdsnære beitearealer og kulturminner på innmark*	Ugjødslet areal. Beitestrykket må være tilstrekkelig til at beitekvaliteten opprettholdes eller bedres. * biologisk verdifulle areal kan kombineres med RMP § 11.	Kr 100 pr daa.
Beitetilskudd - utmark	Dyr som beiter i utmark minst i 5 uker i sommerhalvåret.	Storfe kr 400 pr dyr Småfe kr 40 pr dyr
Beitetilskudd kystlynghei	Utgangersau på vinterbeite 1.mars.	Utgangersau kr 200 pr dyr

Engangstilskudd/investeringstilskudd		
Tiltak	Vilkår	Sats
Investeringer i driftsbygninger for tradisjonell jord- og husdyrproduksjon.	Driftssentret må ligge innenfor området. Formålet er å styrke/ opprettholde aktive landbruksforetak.	Inntil 35 % tilskudd av godkjente kostnader, maksimalt tilskudd kr 200.000
Restaurering/rydding av utmarksbeiter, rydding/brenning av kystlynghei eller rydding av gårdsnære innmarksbeiter	Dersom andre enn grunneier søker kreves det grunneiers tillatelse og krav om tiårig leiekontrakt.	Inntil 70 % av godkjente kostnader
Tilskudd til gjerding	Nettinggjerde	Inntil 70 % av godkjente kostnader, inkl. arbeid og materiell
Planlegging av restaurering av bygg med spesiell verdi	For utarbeidelse av tilstandsrapport og restaureringsplan	100 % av godkjente kostnader, maksimalt kr 20.000
Tilskudd til istandsetting av bevaringsverdige bygninger	Krav om restaureringsplan	Inntil 35 % i av godkjente kostnader, maksimalt kr 200.000. Ved særlig høy verneverdi kan tilskuddssatsen økes.
Tilskudd til andre kulturminner som trenger restaurering	Krav om restaureringsplan Det forutsettes at kulturminnet er tilgjengelig for allmennheten.	Kan gis inntil 100 % av godkjente kostnader. Dersom kulturminne har næringsverdi, kan tilskuddsprosenten reduseres.

Andre tiltak som fremmer ordningen		
Tiltak	Vilkår	Sats
Arrangement	Fagdager, arrangement	Inntil 100 % av godkjente kostnader, med fradrag av inntekter
Informasjon	Skilting informasjon, formidling	Inntil 100 % av godkjente kostnader
Kartlegging/dokumentasjon	Dokumentasjon og kartlegging av viktige kulturlandskapsverdier og/eller skjøtselsbehov	Inntil 100 % av godkjente kostnader
Næringsretta tiltak og utviklingstiltak	Tiltak som bidra til økt bruk av natur- og kulturarvverdiene i forbindelse med småskala reiseliv, utvikling av opplevelser og aktiviteter for allmenheten og turister.	Skjønnsmessig vurdering ut fra tiltakets art, inntil 50 % av godkjente kostnader, maksimalt 30.000.
Annen nødvendig planlegging	Tilskudd til andre tiltak som fremmer formålet med ordningen	Etter vurdering inntil 70 % av godkjente kostnader

Fellestiltak		
Tiltak	Hva	Sats
Fellestiltak /informasjonsmøter	Kjøp av tjenester, fagdager, UKL-samlinger	Refusjon av utgifter. Total ramme for året kr 50.000
Opplæringstiltak i skolene	Utarbeidelse av skoleopplegg	Inntil 100 % av godkjente kostnader. Total ramme for året kr 15.000
Betalt dugnad skoleklasser, lag og foreninger	Vedlikeholdsoppgaver mv som utføres som betalt dugnad	Innsatsen betales med kr 200 pr dugnadstime
Strandrydding og annet arbeid i UKL-området for ungdom	Tilskudd til arbeidsledelse og lønnstilskudd til ungdom	Kombineres i størst mulig grad med andre ordninger, inntil kr 100.000 pr år
Sommerarbeid for ungdom	Lønnstilskudd til private bedrifter som ansetter ungdom som skal utføre oppgaver som har nytteverdi for bedriften og for utvalgte kulturlandskap	Lønnstilskuddet er kr 70 pr time og varighet er minst 35 timer, maks 100 timer

## Rapportering og utbetaling:

Det skal rapporteres om måloppnåelse og bruken av tilskuddet på skjema fastsatt av Landbruksdirektoratet og etter de frister som er satt i vedtaksbrevet. I de tilfeller der tiltaket utføres i bestemte områder skal det framgå på kart hvor tiltaket er gjennomført. Gjennomført tiltak dokumenteres med kort rapport, regnskap og kopi av bilag.

**Utbetaling av tilskudd** [skjer etter skriftlig rapportering og anmodning til Leka kommune via Altinn.](#)

**Obligatoriske vedlegg til rapportering** skal fylles ut og leveres i Altinn sammen med anmodningen:

- [Rapporteringsskjema for tilskudd til drift/årlige tiltak](#)
- [Rapporteringsskjema for tilskudd til engangs-/investeringstiltak](#)

Deler av tilskuddet kan utbetales i løpet av tiltaksperioden. Minst 25% av tilskuddet holdes tilbake inntil tiltaket er fullført, og sluttrapportering er godkjent. Tilskudd som ikke er brukt i samsvar med tildelingsvedtaket, kan kreves tilbakebetalt.

## Vedlegg: Nærmere redegjørelse om tiltak

### Her beskrives hva som kan inngå i aktuelle tiltak, og noen råd for gjennomføring:

#### Fremmede arter

Fjerning av fremmede og uønskede arter er spesielt viktig å jobbe mer systematisk med. Det gjelder spesielt rynkerosa, mispel, sitkagran, åkertistel, og veitistel. Rynkerosa anbefales at fjernes med målrettet kjemisk behandling. Åkertistel må slås minimum to ganger pr sesong. For veitistel skal stenglene kuttes under laveste bladkrans, samles opp og destrueres. Arbeidet skal gjennomføres tidligst mulig mens den er i liten rosett og før frøsetting i juli. Dokumenteres ved å vise arealer som er ryddet, kort rapport og timeliste.

Det prioriteres spesielt å fjerne fremmede arter langs Kong Herlaugs sti og på Herlaugshaugen.

#### Beiting

Aktiv beiting av gårdsnære innmarksbeiter (ikke fulldyrka) og av utmarka, med rett beitetrykk, er de aller viktigste tiltak for å ivareta kystlyngheia, biologisk mangfold og kulturlandskapet. Det kan søkes om tilskudd til dyr som er ute på beite minst 12 uker. For å stimulere det biologiske mangfoldet på gårdsnære innmarksbeitene skal disse ikke gjødsles.

#### Herlaugshaugen og Kong Herlaugs sti

For Herlaugshaugen er målet å videreutvikle den artsrike slåttemarka. Det er anbefalt at det utføres på oppdrag (A. Lyngstad, NINA, 2025). Foreslått oppdrag er: Slått av de artsrike områdene, 4 daa, en gang pr sesong på sensommeren. Dette skal tørkes på bakken for å sikre frøspredning og deretter fjernes.

De næringsrike arealene langs Kong Herlaugs sti og forgrøftene rundt haugen slås minst to ganger pr sesong, den første tidlig i juni. Graset fjernes. Ved utføring av profesjonelle, bør det vurderes om dette kan kobles med betalt dugnad.

#### Restarealer

Det prioriteres å få økt fokus slått av mindre restareal som tidligere ble beitet og/eller slått samt mer målrettet slått av veikanter. Målet er at slik slått gjennomføres på rett tid to ganger i løpet av sommeren. Slått gras skal fjernes for å bidra til å fremme veksten av urter og blomster og unngå økt tilgang på nitrogen. I søknaden skal det opplyses om hvor det skal slås og antatt timebruk.

#### Slått av veikanter

Kantsonene langs vei skal være godt skjøttet for å fremme stedegne blomster og urter. Veikanten med potensiale for artsrikdom kartlegges. Slått av artsrike veikanter må tilpasses floraen/vegetasjonen på stedet. Artsrike lågurtforekomster bør slås en gang pr sesong på sensommeren etter blomstring, og graset/urtene tørkes på bakken for å spre frø før det fjernes.

#### Bygninger

Hovedprinsippet for vedlikehold av gamle bygninger er å ta vare på bygningsdelene og dermed bygningens autentisitet. Tilskudd til tak, takrenner og vindskier kan redde mange bygninger, og kan omsøkes for å berge bygninger. Tradisjonelle bygg knyttet fiskebonden er prioritert. Det kan være bygg som representerer noe spesielt, eller har et spesielt uttrykk eller kan bidra i ny næringsutvikling. Bygninger i landbruket av nyere dato som må gjennom en oppgradering for videre å kunne benyttes til landbruksformål kan gis noe støtte dersom det er viktig for utviklingen av området og for å ta vare på kultur- og landskapsverdier. I første fase gis det tilskudd til utarbeidelse av planer.

#### Steingarder

Restaurering av steingarder, og andre gjenværende kulturminner er også prioritert. Ofte er disse av mindre interesse for brukerne. Restaurering kan støttes som opplæring og som betalt dugnad.

#### Strandsone

Rydding av strandsonen inngår som en del av sommerarbeid for ungdom og det forutsettes samarbeid med ulike næringer/havbruksnæringen som bidrar til forurensningen. Gjennomført tiltak dokumenteres med kart som viser arealer som er ryddet, og en oppsummerende rapport.

## **Friluftsliv og ferdsel**

Området er tilrettelagt for utøvelse av friluftsliv hele året og det er bygd stier og flere anlegg. Det kan søkes om midler til videre utvikling, forbedring av standard og vedlikehold av anlegg. Prioritering for universell utforming der det er mulig. Der det er mulig prioriteres det at vedlikeholdsoppgaver utøves som betalt dugnad.

## **Fellestiltak og formidling**

Tiltak som kan fremme opplevelser og kunnskap er viktige aktiviteter i Leka utvalgte kulturlandskap. Det kan gis tilskudd til et bredt spekter av formidlingstiltak. Det kan f.eks. søkes om tilskudd guiding og til gjennomføring av åpne arrangementer. Tilskudd kan også brukes til dekking av ekstra driftskostnader og mindre investeringer knyttet til arrangementet. Når lag- og organisasjoner står for aktiviteten dekkes arbeidsinnsats som betalt dugnad.

## **Tilskudd til kurs, fagdager og lignende**

Hensikt er å gi økt kunnskap og kompetanse i tilknytning til skjøtsel eller bruk av kulturlandskapet. Det kan også søkes om tilskudd faglige arrangement som har til hensikt å bidra til rekruttering/ny næringsutvikling til landbruket og/eller gi ny næringsutvikling på bakgrunn i verdiene i området. Det kan også søkes om tilskudd til deltagelse på arrangert utenfor kommunen. Tilskudd skal gå til dekking av driftskostnader og mindre investeringer knyttet til arrangementet. Det gis ikke tilskudd til egen lønn/honorar.

## **Næringsrettede tiltak:**

Med næringsutvikling menes tiltak som bidra til økt bruk av natur- og kulturarvverdiene i forbindelse med småskala reiseliv, utvikling av opplevelser og aktiviteter for allmenheten og turister, samt være et bidrag til å videreutvikle Norge som «matnasjon» med tydelig lokal og regional identitet. Her inngår også tiltak på landbrukseieendommer som legger til rette for økt verdiskaping, og som ivaretar og sikrer langsiktig drift på gårdene. Tiltakene må kunne knyttes til de overordna målene for utvalgt kulturlandskap.

## **Tilskudd til driftsbygninger**

Formålet er å styrke og opprettholde drift på aktive landbruksforetak. Gjelder investeringer i driftsbygninger for tradisjonelle jord- og husdyrproduksjoner. Investeringen må ha betydning for framtidig drift eller oppstart av drift på eiendommen. Grovfôrbaserte produksjoner og bevaringsverdige husdyrraser prioriteres. Tilskuddet kan bl.a. gis til husdyrrom og til fôr- og gjødsellager for husdyr.

## **Lønnstilskudd til sommerjobb for ungdom**

Det kan gis et lønnstilskudd til foretak som har virksomheter knyttet i Leka utvalgte kulturlandskap. Lønnstilskudd gjelder ungdom over 16 år som er i utdanning. Målet med tiltaket er å gi unge innsikt i arbeidslivet, og bidra til å utføre oppgaver som har nytteverdi for bedriften og for utvalgte kulturlandskap. Forutsetninger: Det skal inngås skriftlig arbeidsavtale mellom arbeidsgiver og arbeidstaker der det framgår hvilke oppgaver som skal utføres og være i tråd med Arbeidstilsynets veiledning om ungdom i arbeid. Ved tilsagn vil det bli gitt ei ramme på antall timer og kroner. [Standard arbeidsavtale finner en her](#). [Forskrift om tariffavtale for jordbruk og gartneri finner en her](#). Ved utbetaling skal det legges fram arbeidskontrakt, timeliste og oversikt over utbetalt lønn.

## **Andre tiltak**

Tilskudd til andre tiltak i samsvar med forskriften og med Forvaltningsplan for Leka utvalgte kulturlandskap 2025-2035. Søknaden vil bli vurdert opp mot §1 (Formålet med ordningen) og §4 (Tiltak) i Forskrift om tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap og gjeldende planer for området.